

De Poorten Open

Beleidsplan Historisch Museum Den Briel 2017-2023

Brielle, mei 2017

Inhoudsopgave

Inleiding p. 3

Wie we zijn

1. Profiel	p. 3
2. Museumlocaties	p. 3
3. Museale presentaties op andere locaties in Brielle	p. 4
4. Doelgroepen museum	p. 4
5. Bezoekersaantallen	p. 4
6. Publieksbereik	p. 4
7. Personeel museum	p. 5

Wat we doen

1. Museale doelstelling	p. 5
2. Missie	p. 5
3. Knelpunten 1 t/m 6.	p. 6

Wat we nodig hebben

Voorstel oplossingen knelpunten 1 t/m 6 p. 7 en verder

Waar we naartoe willen

Van missie naar visie

1. Museum en het Brielse culturele erfgoed als geheel inzetten als economische benutting	p. 9
2. Het museum als stuwende kracht voor het aantrekken van en besteding door erfgoedtoeristen	p. 10
3. Intensivering samenwerking bewaarders/presentatoren cultureel erfgoed	p. 11

Bedrijfsplan museumtaak p. 12

Begroting: raming meerkosten 2017-2023 p. 13

Behaalde doelstellingen 2008-2016 p. 14

Terugblik met beeldimpresie p. 18

Een nieuwe functie voor het Arsenal 2018-2022? p. 19

De Poorten Open

Beleidsplan Historisch Museum Den Briel 2017-2023

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van Historisch Museum Den Briel van de gemeente Brielle (hierna museumbeleidsplan 2017-2023). Dit beleidsplan is de opvolger van het museumbeleidsplan 2008-2012 en het Masterplan Focus 2012 met aanbevelingen, die tot heden werden gevolgd.

Wie we zijn

1. Profiel

Het Historisch Museum Den Briel werd in 1912, het jaar waarin de Titanic verging, onder de naam Trompmuseum opgericht als stedelijk museum. Een van de aanleidingen voor de oprichting was de schenking van 1.400 kostbare en kunsthistorisch belangrijke prenten en tekeningen aan de stad Brielle door Alexander Verhuell. Het museum werd – en is nog steeds – gevestigd in de voormalige 17de- eeuwse stadsgevangenis en waag. In 2012 werd het museum aan de Markt heringericht tot de *Tachtigjarige Oorlog. Historisch Museum Den Briel* en officieel heropend door koningin Beatrix. Het museum omvat ook een Brielse schatkamer en de Brielse zeeheldenzaal.

Het museum is zes dagen van de week voor het publiek geopend.

De levensader van het museum wordt in belangrijke mate kloppend gehouden door de ruim vijftig museumvrijwilligers, die veel werkzaamheden voor en achter de schermen verrichten. Het museum ondervindt veel betrokkenheid van het gemeentebestuur.

Daarnaast heeft het museum een groot netwerk bestaande uit het Streekarchief Voorne Putten, Historische Vereniging De Brielse Maasmond, St. Kunst & Cultuur Brielle, de 1 Aprilvereniging, de wg Kanonnen en Affuiten, pg Bastions Ontsloten, de Gidsengroep, de Sint-Catharijnekkerk, st. Het Merula Weeshuis, st. Asyl, de Sjoel, de Bedevaartskerk, het Primair en Voortgezet Onderwijs, de Brielse Belangenvereniging, die het culturele erfgoed van Brielle een warm hart toedragen en met wie het museum plezierig samenwerkt.

2. Museumlocaties

Tot het Historisch Museum Den Briel behoren drie locaties:

1. Het oorspronkelijke, in 1912 opgerichte museum aan de Markt in Brielle. Dit museum werd in 2011/2012 heringericht tot *De Tachtigjarige Oorlog. Historisch Museum Den Briel* (gefinancierd met de daarvoor geormerkte erfenisgelden van erfflater Cornelia Jacomina van der Linden). Ook het belendende stadhuis heeft een museale inhoud: de raadzaal huisvest drie 17de- eeuwse schuttersstukken.
2. Vuurtoren De Stenen Baak in Oostvoorne (eigendom van Stichting Nationale Monumentenorganisatie, in beheer gegeven aan de gemeente Brielle en geëxploiteerd door het museum) en
3. De eerste en tweede verdieping van de voormalige zeilmakerij in Zwartewaal *

*zie ook pagina 12, B 3

VVV I Punt

Sinds maart 2016 huisvest de ontvangsthal van het museum aan de Markt een VVV I-punt. Toeristen kunnen zes dagen per week informatie opzoeken in de database van de VVV. De vrijwillig receptionisten en suppoosten verrichtten voor de toeristen circa 2.500 informatieve handelingen in 2016.

3. Museale presentaties cultureel erfgoed op andere locaties in Brielle

1. In de Sint Catharijnekerk wordt permanent een presentatie van bouwfragmenten uit de museumcollectie getoond.
2. In de Sint Catharijnekerk is elk jaar een gezamenlijke tentoonstelling van museum en culturele commissie Sint Catharijnekerk te zien.
3. In een vitrine in Pand 58 aan de Nobelstraat is een maandelijks wisselende presentatie te zien van voorwerpen uit de museumcollectie. Deze presentatie vormde de pilot voor museumpresentaties in etalages van winkels in de binnenstad.

4. Doelgroepen museum

De doelgroepen van het museum zijn door de gemeenteraad in 2010 opnieuw vastgesteld en als volgt:

- 1) De eigen inwoners, waartoe ook de schoolgroepen worden gerekend.
De groep eigen inwoners maakt 10% (schoolgroepen 8 %, Brielse inwoners 2 %) uit van het totale bezoekersaantal.
De onderwijsgroepen uit Brielle komen tijdens hun schoolcarrière 5 tot 6 keer naar het museum.
- 2) Toeristen die in Brielle en/of de regio Voorne-Putten op vakantie zijn of gaan.
Zij maken 85% uit van het bezoekersaantal.

5 % Van de bezoekers zijn gasten van de gemeente.

5. Bezoekersaantallen

Sinds de herinrichting in 2012 is het bezoekersaantal meer dan verdubbeld ten opzichte van 2011. In 2016 ontving het museum in totaal ruim 15.000 bezoekers. Dit aantal is als volgt opgebouwd: museum aan de Markt bijna 9.800; De Stenen Baak, gelegen aan een fietsroute, 3.200; het VVV I punt in het museum ontving in 2016 circa 2.500 bezoekers.

De museale exposities in de Sint Catharijnekerk en Pand 58 trokken in 2016 naar schatting nog eens 15.000 bezoekers.

De ambitie van het museum richt zich op een toename van het aantal bezoekers: onder de eigen inwoners en toeristen (zie p. 9).

6. Publieksbereik

Het bereikcijfer van Historisch Museum Den Briel is veel hoger dan het bezoekersaantal en komt uit op ruim een miljoen mensen per jaar. Dit is onder meer het gevolg van berichten in de regionale schrijvende media, in het AD, social media, landelijke radio-uitzendingen, uitzendingen bij Radio en TV Rijnmond maar bijvoorbeeld ook door herhalingen van het televisieprogramma *Nederland heeft het* van RTL 4.

7. Personeel museum

Het museum telt 3.5 fte (16 uur administratieve ondersteuning, 24 uur collectiebeheer, 24 uur educatie/publieksbegeleiding, 28 uur wetenschappelijk onderzoek, 36 uur leiding, management, inhoud, tentoonstellingsconcepten en marketing/pr). In vergelijking tot andere professionele musea van dezelfde kwaliteit is het aantal fte buitengewoon weinig. Bij het museum werken rond de vijftig vrijwilligers. De vrijwilligers zijn onmisbaar en zorgen voor de openstelling van het museum en de Stenen Baak, de begeleiding van onderwijsgroepen en andere publieksgroepen en leveren technische ondersteuning. Zonder vrijwilligers zou het museum moeten sluiten.

Het museum heeft geen vrijwilligers die inhoudelijke of organisatorische werkzaamheden verrichten (onderzoek, tentoonstellingsconcepten, activiteitenprogramma's, publicaties).

WAT WE DOEN

1. Museale doelstelling

Conform het museumbeleidsplan 2008-2012, het Masterplan Focus 2012, de bestuurlijk geaccordeerde ICOM definitie, de LAMO, de ethische leidraad museale beroepsethiek etc. houdt de museale doelstelling/de museale taak in het kort het volgende in:

1. De collectiebeherende taak
Het verwerven, registreren, bewaren, conserveren en documenteren van het culturele erfgoed, zijnde de twee- en driedimensionale getuigenissen van a) de Tachtigjarige Oorlog en b) de geschiedenis van Brielle en omgeving;
2. De presentatietaak
Het onderzoeken, publiceren, presenteren (inclusief de educatie) en vermarkten/uitdragen van het culturele erfgoed, zijnde de getuigenissen van a) de Tachtigjarige Oorlog en b) de geschiedenis van Brielle en omgeving;
3. De bedrijfstaak
Het zorgen voor de faciliteiten om de onder 1 en 2 genoemde doelstellingen te realiseren (personeel, administratie, financiële middelen, huisvesting, apparatuur, BHV etc).

De meeste museale doelstellingen uit de eerder genoemde twee beleidsplannen zijn gerealiseerd. De belangrijkste zijn:

- Herinrichting museumdepots;
- Herinrichting tot een museum met een landelijk aansprekend thema, nl. de Tachtigjarige Oorlog;
- Meer dan een verdubbeling van het bezoekersaantal naar ruim 15.000 per jaar;
- Museumcollectie online via museumwebsite en de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed.

Voor een volledige opsomming van de behaalde doelstellingen, zie p. 13.

2. Missie

Het Historisch Museum Den Briel is hét geheugen van de stad Brielle en het vertrekpunt voor iedereen die de geschiedenis en het culturele erfgoed van Brielle en omgeving wil beleven en ontdekken. In het museum, gevestigd in de 17de -eeuwse gevangenis, waag en stadhuis aan de Markt, wordt met een interactieve opstelling de Tachtigjarige Oorlog

gepresenteerd. Daarin staat 1 April 1572 centraal: de dag waarop de Watergeuzen Brielle blijvend op de Spanjaarden overmeesterden.

De stadsgeschiedenis wordt in de Brielse schatkamer getoond met prachtige portretten, een presentatie archeologie en een jaarlijks wisselende kleine tentoonstelling. In de zeeheldenzaal is uitgebreid aandacht voor de zeehelden die Brielle heeft voortgebracht: Maarten Cornelisz Tromp, Witte Cornelisz de With en Philips van Almonde.

De veelzijdigheid van het tweetalige (Ned/Eng) museum en zijn dependance vuurtoren De Stenen Baak maken Brielle en omgeving aantrekkelijk voor een breed publiek: regionaal, nationaal en internationaal.

3.Knelpunten

1. Te krappe professionele formatie

De hoeveelheid (toegenomen) taken van het museum en het ambitieniveau van het gemeentebestuur zijn niet in overeenstemming met de omvang van de formatie, kwalitatief noch kwantitatief. Het afdelingshoofd moet zich daardoor teveel met de uitvoering bezighouden; sommige uitvoerende taken blijven liggen. Maw: het museum heeft te weinig professionele handjes. De grens van wat met de huidige formatie geboden kan worden, is bereikt.

Dit is geen wenselijke situatie; het vormt een bedreiging voor de kwaliteit die het museum biedt.

2. Kwetsbare organisatie qua vrijwilligers

Het aantal vrijwillig medewerkers voor de openstelling van het museum/de Stenen Baak en de begeleiding van publieksgroepen groeit nauwelijks ondanks wervingsacties, bijvoorbeeld onder oud-docenten. Binnen enkele jaren zullen meerdere vrijwilligers zich ten gevolge van hun leeftijd terugtrekken. De openstelling van het museum/de Stenen Baak is dan niet langer zes dagen per week gegarandeerd.

3. Bezuinigingen in de afgelopen jaren

Het besteedbare budget heeft geen gelijke tred gehouden met de wens voor meer bezoekers, het verwachtingspatroon van de bezoekers en de gewenste activiteiten. Ingevolge het raadsbesluit van 2013 wordt de rente niet langer aan de reserverekening van het museum toegerekend, waardoor de reserve van het museum, bestemd voor aankopen en exploitatietekorten, niet meer wordt gevoed, hoogstens door een museaal rekeningoverschot (opbrengsten entree en winkel). De in de museumbegroting toegerekende kosten mbt bijvoorbeeld onderhoudskosten en kapitaallasten stadhuis/museum zijn overheadkosten, niet door het museum beïnvloedbaar en maken geen deel uit van het besteedbare museumbudget.

Wordt op het besteedbare museumbudget gekort, kan het beloofde aanbod, kwantitatief en kwalitatief, niet langer worden uitgevoerd en gaat achteruitgang plaats vinden.

4. Te krap budget marketing, promotie en externe communicatie

a. Hoewel redelijk tevreden kan worden terug gekeken op de voor het museum verkregen free publicity moet het museum zich in de toekomst veel meer digitaal profileren: via social media campagnes en vooral via de museumwebsite. De huidige museumwebsite is gedateerd (10 jaar oud), erg saai, niet interactief, niet wervend, niet uitnodigend om een bezoek aan het museum en Brielle te brengen, eentalig en de opbouw van een klantenrelatie via een nieuwsbrief is niet uitvoerbaar. Raadpleging van de collectie online met een I pad of smart phone is niet mogelijk. Bovendien is aanpassing van teksten op de huidige website ten gevolge van het gebruiksonvriendelijke cms systeem te tijdrovend.

b. Het budget van Euro 3.500 per jaar voor de reguliere promotie (folders, commercials, campagnes) is onvoldoende.

5. Onzichtbaarheid vanaf de weg

Ondanks de plaatsing van twee extra banieren in 2012 is het museum vanaf de weg nog steeds onvoldoende zichtbaar; het is op straat niet duidelijk dat er iets te beleven valt in het museum/stadhuis. Vanaf de parkeerplaatsen (Jumbo) is de bewegwijzering naar het museum matig.

6. Onvoldoende mogelijkheid voor subsidies

Behorend tot een gemeente kan het museum slechts bij enkele instellingen subsidie aanvragen. Daarnaast is het aanvragen van subsidies en sponsorgelden een tijdrovende aangelegenheid waarvoor binnen het museum geen formatie is begroot.

WAT WE NODIG HEBBEN

Om de museumtaken en de missie conform de huidige kwaliteit te kunnen blijven uitvoeren worden in relatie tot de hiervoor genoemde knelpunten de volgende oplossingen voorgesteld:

Ad 1. Voorgestelde oplossing te krappe professionele formatie

a. Het handhaven van de competenties van de inhoudelijke museumprofessionals op minimaal het huidige kennisniveau (opleiding Master HBO Reinwardt/Master WO cultuur/(kunst)geschiedenis en/of erfgoedstudies) en fte.

b. Meer toepassen van projectmanagement en per (tentoonstellings)project het museum faciliteren met tijdelijke gastconservatoren en projectmedewerkers met een museale, (kunst)historische dan wel een marketing opleiding en ervaring. In de begroting (p. 13) is hiervoor een bedrag van € 39.000 per jaar geraamd.

Ad 2. Voorgestelde oplossing kwetsbare organisatie qua vrijwilligers

De verwachte problematiek van de afname van museumvrijwilligers in kaart laten brengen en op basis van de uitkomsten een actieve wervingsactie houden voor uitbreiding van de vrijwilligers opdat de openstelling van het museum en de Stenen Baak en de begeleiding van (school)groepen gewaarborgd blijven. In de begroting is hiervoor een eenmalig bedrag van € 2.400 geraamd (zie begroting p. 13).

Ad 3. Voorgestelde oplossing voor de bezuinigingen in de afgelopen jaren

Op onderdelen het museumbudget verhogen. Handhaving van tenminste het huidige besteedbare museumbudget tot 2020 en hierover per vier jaar een (beleids)afpraak maken.

Ad 4. Voorgestelde oplossing voor het krappe budget marketing, promotie en externe communicatie

a. De ontwikkeling van een nieuwe, gastvrije, associatieve, interactieve tweetalige museumwebsite waarop ook de museumcollectie gemakkelijk te raadplegen is en waarop de gegevens snel kunnen worden aangepast. De nieuwe website zal meer online bezoekers genereren, onder meer door middel van Google Add Words, en daardoor meer fysieke bezoekers aan het museum en de vestingstad Brielle, in feite één groot

openluchtmuseum. Daarnaast moet de website bijdragen aan de opbouw van een klantrelatiebestand. Randvoorwaarde voor de nieuwe website is dat de ontwikkeling in handen moet zijn van een bedrijf dat is gespecialiseerd in museumwebsites en online marketing voor musea. Voorgesteld wordt INTK: een creatieve studio die gespecialiseerd is in het ontwikkelen van digitale strategieën voor culturele organisaties. Deze studio ontwikkelde de website voor het Zeeuws museum in Middelburg, het Markiezenhof in Bergen op Zoom en Teylers Museum in Haarlem met een indrukwekkende stijging van het bezoekersaantal als gevolg. In de begroting (p. 13) is hiervoor eenmalig een bedrag van € 20.000 geraamd. De kosten voor hosting/onderhoud van de website kan worden bekostigd van het museumbudget.

b. Voor de ophoging van het reguliere budget voor promotie zijn in de begroting (p. 13) de kosten geraamd op € 1.500 per jaar.

Ad 5. Voorgestelde oplossing voor de onzichtbaarheid vanaf de weg

Uitbreiding van het stadhuis/gevangenis/waag met banieren en verbetering van de bewegwijzering naar museum/stadhuis. In de begroting (p. 13) zijn de eenmalige kosten geraamd op € 7.500. Voor de uitvoering zal apart een advies worden aangeboden.

Ad 6. Voorgestelde oplossing voor de verkrijging van subsidies, sponsorgelden en extra inkomsten

a. De mogelijkheid laten onderzoeken van de inhuur van of het mede gebruik kunnen maken van een (voormalig) professional fondsenwerving die:

- Kwalitatief en kwantitatief regelmatig in de gelegenheid is om subsidieaanvragen voor museale of andere erfgoedprojecten te schrijven en sponsors te vinden (bijvoorbeeld ten behoeve van restauraties of aankopen);
- Onderzoek laten verrichten naar nieuwe mogelijkheden voor de technische afwikkeling en het beheer van de subsidies/sponsorgelden voor het museum, al of niet in combinatie met bestaande wegen.

b. In geval van een aankoop van een veilinglot dat uit meerdere objecten bestaat, de niet relevante objecten verkopen en de opbrengsten als extra budget ten goede laten komen aan het museum.

WAAR WE NAARTOE WILLEN

Van missie naar visie

1. Museum en het Briels cultureel erfgoed als geheel inzetten voor economische benutting

Gelegen binnen één van de mooiste vestingsteden van Nederland is Historisch Museum Den Briel niet alleen hét geheugen van de stad Brielle maar is het samen met de vestingwerken ook één van de twee pijlers van het Brielse culturele erfgoed **En** de citymarketing van Brielle (besloten door de gemeenteraad in 2015).

Het museum wil zijn eerder genoemde missie handhaven.

Maar daarnaast wil het museum een veel hoger bezoekersaantal voor het museum en daardoor de stad Brielle genereren en een veel grotere rol gaan spelen in het aantrekken van bezoekers. Zijnde een erfgoedinstelling kan het museum als voorbeeld dienen en een trekkersrol spelen bij niet alleen het behoud maar ook de overdracht aan het publiek van het culturele erfgoed van Brielle. Het museum kan die trekkersrol vervullen wanneer het de mogelijkheid wordt geboden zich daadwerkelijk te profileren als stuwende kracht van waaruit het culturele erfgoed van Brielle zich aan het publiek manifesteert.

Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan een van de kerntaken van het museum: het organiseren en realiseren van jaarlijks (elk jaar van 2018 t/m 2022) een grote publieksvriendelijke en tegelijkertijd kwalitatief hoogstaande tentoonstelling waar veel belangstelling voor zal zijn en waarvan het publiek zal denken: je moet de tentoonstelling in Den Briel gezien hebben, anders heb je wat gemist.

Mogelijke publieksgerichte onderwerpen cultureel erfgoed zijn (niet limitatief):

- in 2018 Willem van Oranje (landelijke viering van 450 jaar begin Opstand)
- in 2019 Maarten Harpertzoon Tromp
- in 2020 de gebroeders De Wit (Cornelis de Wit was Ruwaard van Putten)
- in 2021 Philips van Almonde en zijn praalgraf
- in 2022 Het Huis Oranje Nassau in Brielle

Voor elke tentoonstelling zal DE inhoudelijk expert van het onderwerp moeten worden aangetrokken, die het inhoudelijk concept van de tentoonstelling voorbereidt en uitwerkt en tevens de publicatie schrijft. Hierdoor wordt per onderwerp de meest geschikte professional ingezet en kunnen de vaste museummedewerkers doorgaan met hun reguliere werkzaamheden, waaronder hun functionele bijdragen aan tentoonstellingen.

De samenwerking in deze met het Streekarchief is zeer gewenst.

De tentoonstelling dient door een professional vormgegeven te worden.

Elke tentoonstelling dient lang van te voren extern gecommuniceerd te worden; de beoogde nieuwe museumwebsite kan daar een grote rol in spelen.

De erfgoedtentoonstellingen dienen binnen de vesting van Brielle gepresenteerd te worden; het museum heeft hiervoor geen ruimte beschikbaar. Een van de opties is gebruikmaking van de Catharijnekerk.

Een andere mogelijkheid om de grote publiekstrekkende tentoonstellingen van 2018 t/m 2022 in te presenteren is het Arsenaal aan de Rozemarijnstraat, al of niet in combinatie met bijvoorbeeld (de publieksfunctie van) het Streekarchief.

2.Het museum als stuwende kracht voor het aantrekken van en besteding door erfgoedtoeristen.

Het museum kan met de genoemde grote tentoonstellingen fungeren als vliegwiel. Het spreekt voor zich dat –om veel bezoekers te trekken- de tentoonstellingen niet geïsoleerd moeten worden aangeboden, maar vergezeld moeten gaan van een veelheid aan ondersteunende activiteiten die in de stad en op Voorne Putten moeten gaan plaats vinden. Dit naar voorbeeld van bijvoorbeeld het activiteitenprogramma in 's Hertogenbosch tijdens het succesvolle Jeroen Bosch jaar in 2016 en de tentoonstelling Alma Tadema in Leeuwarden in 2016/17. Bezoekers komen dan eerder, blijven langer en doen meer bestedingen.

De organisatie en programmering van de activiteiten zal door professionals aangestuurd en uitgevoerd moeten worden; vrijwilligersorganisaties kunnen de uitvoering in belangrijke mate ondersteunen.

De tentoonstellingen van 2018 t/m 2021 kunnen dienen als een van de elementen in de opmaat naar het jubileumjaar 2022: dan viert Brielle de 450^e herdenking van de inname door de watergeuzen. In de jaren 2008 t/m 2021 moet Den Briel een begrip worden in de hoofden van potentiële toeristen, die een noodzaak gaan voelen om Den Briel te bezoeken, vooral in 2022. Een toename van bezoekers aan de stad Brielle (en Voorne Putten) zorgt voor meer bestedingen en is daarom van groot belang voor de middenstand, de horeca en de hotels/campings in Brielle en VP. Vergroting van de bestedingen zal uiteindelijk ook de Brielse/Voornse burgers ten goede komen.

Randvoorwaarden

Om een visie als onder 1 en 2 hierboven genoemd te laten slagen is nodig dat een veelheid aan doelstellingen, werkzaamheden en infrastructuur aan elkaar verbonden wordt. De museummarketing, de citymarketing van Brielle en de eilandmarketing VP moeten worden geïntegreerd. Daarnaast is het is nodig dat een veelheid aan partijen (erfgoed, cultuur, toeristisch, middenstand, horeca etc.) in een vroeg stadium bij de projecten betrokken wordt en zich committeert. Afstemming van activiteiten is belangrijk. Er dient een netwerk met touroperators opgezet te worden. Er is geld nodig en er is menskracht nodig om subsidies aan te trekken. Kortom: er is veel nodig om bovengenoemde visie te laten slagen.

Binnenstadvisie en havenvisie

Vanuit de gedachte om Brielle beter op de kaart te zetten heeft de gemeente Brielle onlangs opdracht gegeven tot de ontwikkeling van een binnenstad- en havenvisie. Het museum levert vanuit de museale context en als bewaarder en presentator van het roerende culturele erfgoed van Brielle graag een bijdrage aan de ontwikkeling van de binnenstad- en havenvisie.

3.Intensivering samenwerking bewaarders en aanbieders van cultureel erfgoed

Het museum beheert en presenteert cultureel erfgoed. Maar Brielle bezit veel meer cultureel erfgoed: het Streekarchief bewaart behalve archiefbescheiden een grote verzameling cultureel erfgoed (waaronder de collectie VerHuell); de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling beheert de monumenten (gebouwen en vestingwerken) en maakt daar beleid op en stuurt de archeologische opgravingen aan.

Hier ligt een kans voor uitbreiding van de samenwerking.

De werkzaamheden van de verschillende erfgoedinstellingen/afdelingen zijn tot nog toe veelal op de eigen doelstellingen gericht. Het samenwerkingsvermogen van de in Brielle aanwezige professionele erfgoedinstellingen zou meer kunnen worden benut met betrekking tot

- a) de gezamenlijke aanwezige kennis (inclusief het onderzoek en de onderzoeksresultaten met bronvermelding);
- b) het voornemen om uitkomsten over te dragen aan het brede publiek door middel van tentoonstellingen, onderwijsprogramma's en lezingen en
- c) publieksparticipatie.

Intensivering van de samenwerking zal leiden tot meer samenhang, meer afstemming en een versterking van elkaar. Dit heeft een efficiëntere inzet van menskracht en financiële middelen tot gevolg alsmede een groter draagvlak en afzetgebied.

Wellicht dat de samenwerking op termijn kan leiden tot Erfgoed Brielle of Erfgoed Voorne?

Voorgesteld wordt te onderzoeken of meer samenwerking qua bewaring en presentatie van het culturele erfgoed van Brielle mogelijk is en te sonderen of een samenvoeging van het culturele erfgoed van Brielle of Voorne wenselijk en haalbaar is.

Bedrijfsplan museumtaak 2017-2023

A. Collectiebeheer

1. Beleid Collectiebeheer 2008-2016 handhaven.
2. Strengere "selectie aan de poort" (niet al het aangeboden als museumcollectie aannemen) en beperking van het gebruik van de museumdepots als opslag voor collecties particulieren.
3. Aankoopbeleid handhaven op: Tachtigjarige Oorlog landelijk, Brielse zeehelden, getuigenissen lokale geschiedenis Brielle.
4. Opstellen en implementeren collectieveiligheidsplan.
5. Uitbreiding van het leercentrum collectiebeheer.

B. Presentatie

1. Handhaven van het presentatiebeleid qua Tachtigjarige Oorlog (aanvullen/vernieuwen/reproducties wisselen voor originelen), wisseling in de Brielse schatkamer, medewerking aan externe presentaties en evenementen etc.
2. Samenwerking op inhoud, presentatie en productmarktcombinaties met het Streekarchief Voorne-Putten, Haags Historisch Museum, Museum Maassluis, OPVP en TOPVoorne, Rotterdam Marketing. Vraaggerichte onderwijsprogramma's.
3. Uitvoering geven aan het project Visserijmuseum Zwartewaal.
De herinrichting van de tweede en derde verdieping van het nettenpakhuis Zwartewaal tot Visserijmuseum Zwartewaal is opgenomen in de Gebiedsvisie Zwartewaal. Het ambtelijk projectplan voor de herinrichting tot Visserijmuseum is klaar.

Een ambtelijk advies voor het Visserijmuseum is in voorbereiding.

4. Verdere implementatie kenniscentrum Tachtigjarige Oorlog voor een breed publiek.
5. Creëren van de mogelijkheid voor studenten van het schrijven van masterscripties HBO en WO dan wel de invulling van een minor voor de universitaire studies (kunst)geschiedenis/cultuurgeschiedenis/erfgoedstudies, recreatie en toerisme etc.
6. Vergroten publieksbereik archeologische opgravingen Brielle en een nieuw educatief programma (provinciale subsidie aangevraagd en verkregen 2016).
7. Deelname landelijke viering 2018 (tentoonstelling en symposium) en 2022.
8. Wetenschappelijk onderzoek en publicaties door de wetenschappelijk medewerker museum, in eigen museumbeheer in 2018, 2020 en 2022.
9. Verdergaande deelname (inhoudelijk en overdracht aan publiek) aan erfgoedprojecten van Brielle en Voorne.
10. Vergroting naamsbekendheid museum en Brielle.
12. Handhaven Rotterdampas.
13. Handhaven Google Add Words.

C. Bedrijfstaak

1. Vergroting bezoekersaantal vanuit regio en verblijfstoeristen.
2. Behoud van het VVV I punt voor de hal museum/stadhuis Brielle. In juli en augustus ook op maandag openstelling van het VVV I punt en het museum. De bescheiden meerkosten worden gedragen door het museum en de sector grondgebied.
3. Afrekening herinrichting museum.
4. Handhaven lumpsum en reserverekening.

Voorgesteld wordt in te stemmen met het bedrijfsplan, dat min of meer een voortzetting is van voorgaande bestuurlijk geaccordeerde beleidsplannen en de uitvoering betreft.

Begroting meerkosten 2017-2023

Het museum heeft geen budget voor de geraamde meerkosten om de genoemde zes knelpunten op te lossen.

Tbv oplossen knelpunten en handhaving uitvoering huidige museumtaken en missie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.b 1. Tijdelijk gastconservator 300 uur à € 90	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
1.b 2. Tijdelijk projectmedewerker 200 uur à € 60	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Subtotaal voor personeel	39.000	39.000	39.000	39.000	39.000	39.000
2.In kaart brengen vrijwilligersafname/ en wervingsactie 40 uur à € 60	2.400 eenmalig	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
4.Ontwikkeling museumwebsite	20.000 eenmalig	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
4.Verhoging budget promotie museum	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
5.Banieren en bewegwijzering	7.500 eenmalig	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
6.Inzet professional voor fondsenwerving	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal €	70.400	40.500	40.500	40.500	40.500	40.500

Behaalde doelstellingen 2008-2016

I. Doelstelling in relatie tot de inzet erfenis van Cornelia Jacobina van der Linden.

In het museumbeleidsplan 2008-2012 werd voorgesteld om de erfenis ten goede te laten komen aan de herinrichting van de depots en tentoonstellingsruimten van het museum en eindigde met de volgende wens: "... het museum in 2012 zijn 100-jarig bestaan zal kunnen vieren als een:

- a. vergroot, aansprekend heringericht museum;
- b. met meer mogelijkheden om bezoekers aangenaam en educatief te onderhouden;
- c. en de collectie op een meer verantwoorde manier te bewaren voor latere generaties...".

De positieve besluitvorming van het gemeentebestuur over het museumbeleidsplan 2008-2012 en het besluit over het daarop volgende masterplan *Focus 2012* en het communicatieplan *Doe Open die Poort* in 2012 maakten mogelijk dat bovengenoemde doelstelling (a, b en c) ruimschoots werd behaald.

Het heringerichte museum werd op 31 maart 2012 officieel geopend door H.M Koningin Beatrix.

II. Doelstellingen 2008 2016 op basis van het museumbeleidsplan 2008-2012 en het Masterplan Focus 2012 ev.

A. COLLECTIEBEHEER (collectieregistratie, verwerving collectie, onderhoud collectie, klimaatbeheersing, depots, bibliotheek)

Gerealiseerd:

1. Project Voortgang collectieregistratie afgerond (collectie is volledig geregistreerd in Adlib en voorzien van een foto).
2. Volledige museumcollectie is op een pc te bekijken via de museumwebsite en de website van de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed.
3. Een definitieve standplaatscatalogus is gerealiseerd.
4. De museumdepots zijn uitgebreid en heringericht.
5. De verlichting in de museumzalen is verbeterd.

6. De kunstvoorwerpen op papier zijn alle opgezet op zuurvrij karton.
7. Verwervingen tbv museumcollectie Tachtigjarige Oorlog en de Brielse Zeehelden is gedeeltelijk gerealiseerd ten gevolge van aankopen, schenkingen en bruiklenen.
8. De museumbibliotheek is uitgebreid en volledig geregistreerd in Adlib.
9. De collectie is uitgebreid met belangrijke bruiklenen, schenkingen en aankopen.

Wat nog niet kon worden gerealiseerd: de afronding van de afstoting van een deel van de museumcollectie (raadsbesluit 1999), de opstelling van een collectiehulpverleningsplan, de eigendomsoverdracht van de collectie Vrienden aan het museum en het plaatsen van de kunstcollectie van de gemeente (BKR, stadsbeeldcollectie etc) onder de hoede van het museum.

- B. PRESENTATIE (vaste presentatie, tentoonstellingen, educatie, publieksactiviteiten, wetenschappelijk onderzoek, publicaties, marketing)

Gerealiseerd:

1. Herinrichting hal museum/stadhuis, gang met garderobe en toiletten en multifunctionele ruimte Cornelia van der Linden zaal (2009).
2. Aansprekende tijdelijke tentoonstellingen in de voormalige tentoonstellingszaal (tot de sluiting in 2011 wegens herinrichting).
3. Herinrichting museum tot een museum met een landelijk aansprekend thema, nl de Tachtigjarige Oorlog met 1 april 1572 als Briels kernmoment (sinds april 2012).
4. Brielse schatkamer met archeologie en stadsgeschiedenis en jaarlijks wisselende kleine tentoonstellingen (sinds april 2012). In 2014 uitgebreid met archeologie Vierpolders.
5. Brielse zeeheldenzaal (sinds 2012 en met gefaseerde uitbreidingen).
6. Externe presentaties/bruiklenen in/aan Catharijnekerk, Pand 58, Oostvoorne, RMO Leiden, Rotterdam, Catharijneconvent Utrecht, Markiezenhof Bergen op Zoom etc.
7. Uitbreiding educatieve programma's voor Primair en Voortgezet onderwijs.
8. Uitbreiding doedingen en interactieve onderdelen.
9. Terugkomst van het Portrettenproject ten gevolge van een structurele subsidie van Stichting Het Merula Weeshuis (sinds 2013)
10. Uitbreidingen presentatie met aankopen etc.
10. Uitbreiding van workshops en publieksactiviteiten.
11. Stenen Baak als dependance museum gehandhaafd.
12. Wetenschappelijk onderzoek en vertaalslag naar publiekspublicaties gerealiseerd. (sinds 2012 1 x Holtrop, 2 x Slachmuylders, 1 x Ronald Prud'homme van Reine).
13. Voorzichtige voortgang museum als kennis/informatiecentrum voor publiek.

14. Intensivering deelname aan gemeentelijke en intergemeentelijke projecten, zoals Open Monumenten Klassendag en Open Monumenten Dag.

15. QR code tour door stad Brielle (2015).

16. Begeleiding van het publiek is sinds 2012 tweetalig: Nederlands en Engels (teksten en doedingen).

17. Verhoging naamsbekendheid museum en Brielle tgv publiciteit radio en TV (TV Rijnmond, RTL 4 etc).

18. Tentoonstelling in de etalages van winkels is sinds januari 2017 opgestart.

Voor de realisatie van het Visserijmuseum Zwartewaal werd geen dekking gevonden. De voorgenomen uitvoering kan versneld ter hand worden genomen in 2017, zie p.12, B 3). De geplande Springertentoonstelling kwam ten gevolge van de herinrichting te vervallen. Een bezoekerstoename door schoolreisjes van buiten Brielle wordt niet langer nagestreefd omdat het niet haalbaar is gebleken; dit is wellicht mogelijk wanneer veel budget wordt ingezet maar heeft naar verwachting weinig effect.

De restauratie van het schuttersstuk in 2015 genereerde een enorme publiciteit en gaf Nederland een tweede Nachtwacht: De Brielse Nachtwacht. De restauratie door Josien van der Werf was in het museumbeleidsplan niet gepland maar behoorde door financiële bijdragen van Historische Vereniging de Brielse Maasmond, DeltaPORT Donatiefonds en de familie Fens plotseling tot de mogelijkheden. Het gerestaureerde schuttersstuk werd december 2015 onthuld door professor dr. Rudi Ekkart, die internationaal bekend staat als een expert op het gebied van de Nederlandse portretkunst.

C. **BEDRIJFSTAAK** (personeel, veiligheid en beveiliging, toegankelijkheid, BHV, museumwinkel, administratie, financiën en financiële dekking)

Gerealiseerd

1. Per 2008 is de fte met 0,777 fte uitgebreid voor de inbreng van wetenschappelijk onderzoek als een van de pijlers waarop het museum steunt, beter functioneert en serieuzer genomen wordt.
2. Het bezoekersaantal van het museum is meer dan verdubbeld naar meer dan 15.000 bezoekers per jaar.
3. De openingstijden zijn verruimd: het museum is alle weken van het jaar zes dagen per week geopend en daarmee ook een slechtweervoorziening voor bijna elke dag.
4. Op woensdagmiddag is het museum vanaf 13.00 uur gratis toegankelijk.
5. De toegankelijkheid voor het publiek is sterk verbeterd; de zolderverdieping is "toegankelijk" gemaakt dmv een film die met dvdspelers in de Cornelia van der Linden zaal te zien is.
6. De veiligheid en beveiliging van het museum zijn sterk verbeterd en op het benodigde niveau gebracht.
7. De wettelijk verplichte BHV taak is door de week gewaarborgd door de vaste museummedewerkers.
8. De wettelijke BHV taak in het weekend is niet mogelijk door de vaste medewerkers en gewaarborgd door externe inhuur.
9. De Voorne-Puttenpas is gerealiseerd door OPVP (in plaats van een lokale Briellepas).
10. Er is een uitbreiding van de samenwerking met andere culturele instellingen en ondernemers gerealiseerd, onder meer door de werkgroep citymarketing.
11. Er is een uitbreiding van samenwerking op regionaal en landelijk niveau (museaalinhoudelijk en qua marketing).
12. Toename van publiciteit voor het museum en stad Brielle op radio/TV, schrijvende pers en social media.
13. Beperkte vergroting zichtbaarheid vanaf de weg tgv van twee extra banieren.
14. Succesvolle herijking van het keurmerk "museumregistratie" t/m 2020.
15. Verkrijging ANBI status.
16. Structureel publieksonderzoek.
17. Uitbreiding winkelartikelen/souvenirs.
18. VVV I Punt geïnstalleerd sinds maart 2016.

Nog te realiseren: een verdere beschrijving van de Administratieve Organisatie van het museum (alle interne processen), de inzet van vrijwilligers voor persoonlijke contacten op campings en bungalowparken, een diepergaande implementatie van de samenwerking musea Tachtigjarige Oorlog (bovenop de bestaande inhoudelijke en collegiale samenwerking), afrekening herinrichting.

Terugblik met beeldimpressie

2018-2022: nieuwe functie voor het Arsenal?

Collage door Geke Buist